

Van offline naar online: trots op de veerkracht van studenten

Twee docenten Verpleegkunde, beiden verbonden aan Avans Hogeschool. Over online lesgeven en contact houden op afstand.

**Lees de ervaringen over de
Nanda NIC NOC Studietool**

'Als iemand in een Teams meeting in tranen is, kun je niet een arm om haar schouder leggen.'

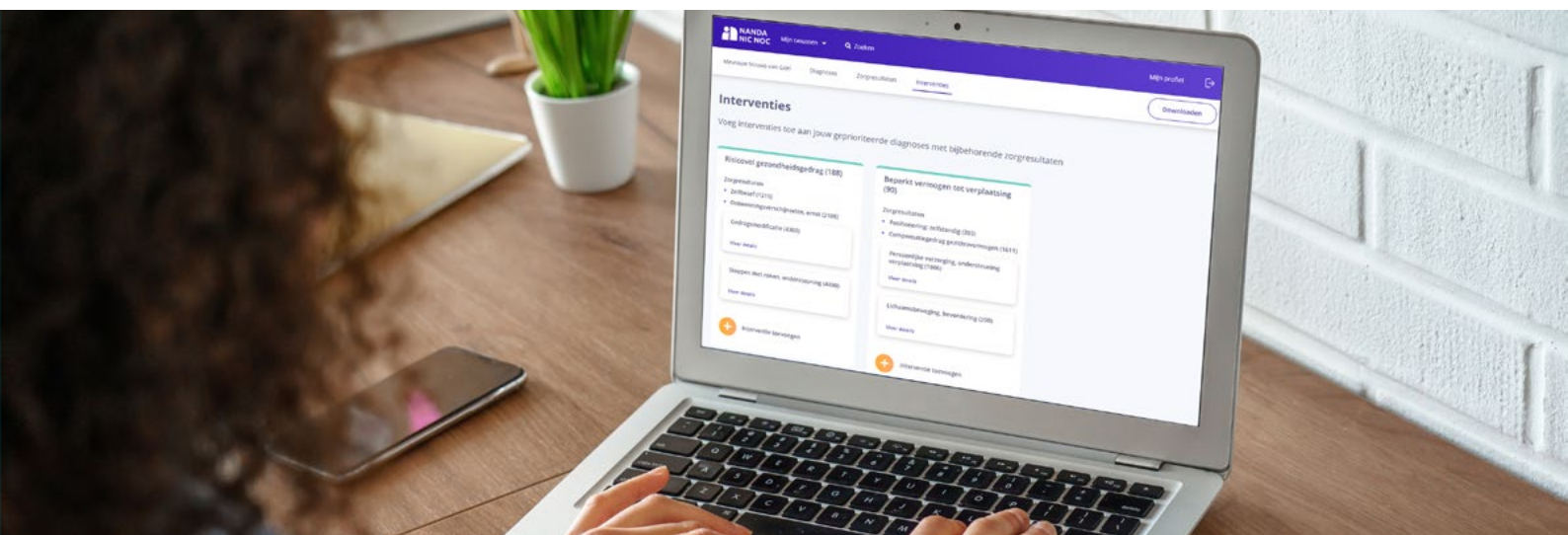
Judith Teunissen is al meer dan tien jaar docent Verpleegkunde bij Avans. Zij werkte aanvankelijk op de afdeling Chirurgie in het ziekenhuis en later onder andere in de thuiszorg en als beleidsmedewerker. Zij geeft les en begeleidt daarnaast studenten. Charlotte Dorren, sinds zeven jaar docent bij Avans, heeft een voorliefde voor het vak Klinisch redeneren. Zij werkte onder meer op de afdeling Cardiologie, in de wijkverpleging, in de huisartsenpraktijk en op een spoedpost.

Judith Teunissen

Charlotte Dorren

Hoe ging het lesgeven in het afgelopen jaar?

JT: "De eerste lockdown vond ik heftig. Er moest heel veel aangepast worden. We waren niet gewend aan digitaal lesgeven. We gaven nog les in werkgroepen, aangevuld met lessen in collegezalen, toetsen moesten aangepast worden, en ondertussen liepen de lessen door, online. Na een paar weken kregen we het gelukkig een beetje in de vingers en toen ging het ook steeds makkelijker."

CD: "Dat herken ik wel. Het was vooral een ommezwaai, voor studenten én voor docenten: van rondlopen in een schoolomgeving naar thuis achter een scherm zitten. Je voelde dat zowel didactisch als fysiek. Bovendien bevindt ons vakgebied zich in het hart van de coronacrisis. Het confronteerde studenten nog nadrukkelijker met patiënten die ernstig ziek zijn of zelfs overlijden. Het maakte de verbinding met onze studenten nog belangrijker."

Wat zijn de belangrijkste lessen uit die periode?

CD: "Ik ben om te beginnen trots op de veerkracht van onze studenten. Dat ze zomaar ineens konden overschakelen

naar online lessen volgen. Verder zagen we dat we wel degelijk versneld digitaal vaardig konden worden. En we leerden anders om te gaan met onze voelsprietten. Hoe hou je contact? Hoe maak je verbinding? En hoe boei je de ander?"

JT: "Ik heb het gevoel dat ik opnieuw heb geleerd les te geven. Hoe zet ik m'n les op? Bereik ik mijn studenten? Welke tools gebruik ik? En misschien onderschatten we onze studenten wel een beetje. In de eerste lockdown, als ik studenten in het derde en vierde jaar tijdens hun stage bezig zag, hoe goed ze hun rol oppakten in die coronazorg. Ze hebben echt als volwaardig verpleegkundige gefunctioneerd en dat had ik eerlijk gezegd niet verwacht."

Welke dingen gingen minder goed in die tijd?

CD: "Als het binnenschoolse programma helemaal wegvalt, hoe toets je dan bepaalde onderdelen? Sommige toetsen hebben we moeten uitstellen en dat helpt natuurlijk niet. Het lesgeven op afstand tijdens een lockdown belemmert het praktische vaardigheidsonderwijs ook enorm. Dat leverde een zoektocht op en daardoor liep het

'De digitale wereld maakt de afstand soms ook juist weer kleiner.'

leerproces vertraging op. En wat ik echt mis: de stevige discussie tijdens een levendige les waar iedereen betrokken is en meedoet."

JT: "En soms zitten studenten erdoorheen. Ze hebben bijvoorbeeld in de privésfeer iets meegemaakt en zitten in tranen tegenover je, maar wel in een Teams-meeting, en dan kan je niet eens een arm om iemands schouder leggen. Dan voel je de afstand letterlijk en dat is wel heel lastig."

Lukt het om die afstand toch op de een of andere manier op te lossen?

JT: "Aan het begin van de les spreek ik elke student persoonlijk aan, soms met een grapje. Ik wil ze even gehoord hebben en voorkomen dat ze in de anonimiteit raken. Als het een kleine groep is, informeer ik hoe het met iedereen gaat. En ook tijdens de les noem ik regelmatig de naam van de student tot wie ik me richt. Wie niet bij de les was, krijgt een persoonlijk berichtje van me. Waar was je? Gaat het goed?"

CD: "Aan een stille student vraag ik om na de les even te blijven hangen. Dan probeer ik meer gevoel te krijgen voor de situatie. Hoe gaat het? Lukt het wel? En ik ben veel bewuster positief gaan bekrachtigen, merk ik: meer complimenten geven, veel meer dan voorheen in de les."

Was het lastig om de studenten op afstand uitleg te geven over online leren?

CD: "Nee, eerder makkelijker. Elke student zat al achter de computer. In de les hadden ze soms hun laptop niet bij zich, of geen telefoon. En als iemand vastloopt kun je altijd vragen of een andere student haar scherm deelt. Of bijvoorbeeld een zorgplan of een stukje tekst dat je even kopieert en op het scherm kunt laten zien... Dat zijn dingen die we nog wel gaan missen als we weer fysiek gaan lesgeven."

Hoe is het met de motivatie van de studenten gesteld?

CD: "Heel wisselend. Sommigen bloeien op omdat ze rustig thuis kunnen leren. En als het vak inhoudelijk aanspreekt, blijft iedereen meestal ook wel gemotiveerd. Maar anderen hebben echt last van hun thuis situatie, raken afgeleid en verliezen hun motivatie. Zij missen bijvoorbeeld het samenwerken met anderen heel sterk."

JT: "Ik zie ook wel verschil tussen enerzijds de eerste- en tweedejaarsstudenten en anderzijds de derde- en vierdejaarsstudenten. De ouderejaars die stage lopen, die zien hun medestudenten, ze zitten in een ritme en hoeven minder achter de pc te doen. Dat zorgt wel voor duidelijke verschillen."

De nieuwe studenten hebben geen normale introductie gehad. Maakte dat uit?

JT: "Zeker. Na de beperkingen van de eerste lockdown waren ze al heel erg blij met alles wat er wél kon doorgaan. 'We mogen weer een dag naar school.' Maar het is natuurlijk wel heel saai om zo aan een studie te beginnen zonder dat je iets van het studentenleven mee krijgt."

Levert het online werken ook mogelijkheden, of misschien zelfs inspiratie op?

CD: "Ja, bijvoorbeeld bij stagebezoeken. Dat was voorheen een kwestie van afspraken maken, plannen, reistijd en nu kun je via Teams heel makkelijk even met elkaar afstemmen, en dat ook vaker doen. En zo hebben we onlangs ook een mooi online event georganiseerd rondom het stagebeleid voor de komende jaren. Dan is iedereen zo uitgenodigd en kunnen zelfs ook oud-studenten weer aansluiten. Of iemand die niet naar de les kan komen, kan ze nu wel thuis volgen. Dus de digitale wereld maakt de afstand soms ook juist weer kleiner. Ik hoop dat we dit soort positieve kanten vasthouden en naar een goede blended vorm toegaan."

'De tool voorkomt dat het aangeleerde een trucje wordt. Je blijft je bewust van het grotere geheel.'

JT: "Heel herkenbaar, dit. Zoals je nu ook heel makkelijk even een linkje kan delen tijdens een les. Dan vraag ik me af: Hoe gaan we dat doen als we straks weer fysiek les geven?"

Welke feedback krijg je van studenten op je aanpak?

CD: "Ik hoor dat ze zich uitgedaagd voelen, dat ze tot nadenken aangezet worden in het klinisch redeneren. Dat is fijn. En dat ze zeggen dat het niet erg is om een fout te maken, die drempel voelen ze namelijk wel. En wat ook mooi is: ze waarderen het dat wij als docenten óók groeien in het online lesgeven. Want wij waren in het begin wel aan het worstelen met de overstap naar de nieuwe manieren van lesgeven." JT: "Je ziet natuurlijk niet altijd de gezichten, soms staan de camera's uit. En dan vind ik een van de mooiste complimenten in schriftelijke feedback, dat ze heel actief bezig geweest zijn in de les. En dat ze daar blij mee zijn. Dan heb ik mijn doel bereikt."

Wat zijn je ervaringen met de Nanda NIC NOC Studietool?

CD: "Wij hebben de tool gebruikt tijdens de lessen aan de eerste- en tweedejaars. Ik ben positief verrast hoe makkelijk ze die tool oppakken en ermee werken. Heel goed ook, dat drie enorm dikke studieboeken in één compact instrument zitten. Dat biedt aan de ene kant overzicht, bijvoorbeeld als je uitzoomt en het proces in een plan samenvat. Maar je kunt ook weer mooi inzoomen op een detail."

JT: "Van collega's hoor ik positieve reacties. Heel grappig, dan zeggen ze 'O, dan kan ik de afzonderlijke NIC en NOC apps van mijn telefoon afhalen, dan zit mijn mobiel ook niet meer zo gauw vol.' Handig, hoor."

En hoe zet je de tool in?

CD: "De eerstejaarsstudenten beginnen met de basis van het verpleegkundig proces. 'Hoe kom je erachter wat er aan de hand is?' De vaardigheden die ze in de les leren, de diagnostische en etiologische vragen, kunnen ze vervolgens kwijt in de tool. Zou je met alleen de tool werken, dan wordt het een soort afvinklijstje, van de Nanda naar de NOC en de NIC. Maar het is juist ook een rijke bron van informatie, een naslagwerk. Dus de tool werkt eigenlijk twee kanten op en vormt daarmee een waardevolle aanvulling

op de vaardigheden die ze in de lessen leren. Wat wel lastig blijft, is de taal in de tool.

Zonder de lessen hebben ze meer moeite met het taalgebruik."

JT: "Ik vind vooral fijn dat de anamnese beter tot z'n recht komt, dat is toch een beetje een ondergeschoven kindje."

Welke andere middelen gebruik je om het specifieke taalgebruik eigen te maken?

CD: "We hebben ook het boek 'Klinisch redeneren bij ouderen'. En als docent moet je samen met je studenten die specifieke termen doorakkeren om ze eigen te maken. De vrije velden in de tool helpen daar ook echt bij, om in te vullen, te checken, een naam te geven."

JT: "De tool helpt trouwens ook om je bewust te worden en te blijven van het grotere geheel. Zo voorkom je dat het aangeleerde een trucje wordt en bereik je dat de grotere samenhang in beeld blijft."

Had je moeite om je bestaande lesaanpak om te zetten van boeken naar een applicatie op de computer?

CD: "Nee, dat was een kleine verandering. Studenten hoefden alleen de tool te leren gebruiken. En de opbouw van de tool helpt om alle stappen van het proces in de juiste volgorde door te klikken. In een lesboek blijft het vaak toch bij bladeren en opzoeken." JT: "Dan gaat er zelfs veel tijd verloren puur aan het zoeken. En de tool sluit ook al een beetje aan op het elektronisch patiëntendossier."

Zou je de tool ook aan andere hogescholen aanraden?

JT: "Absoluut. Lijvige boekwerken zijn nu in een modern jasje gestoken. Het werkt efficiënter. Ook voor jezelf als docent, om even iets op te zoeken. En ik vind het mooi hoe dit vanuit Bohn Stafleu van Loghum is aangepakt, hoe dit samen met de hogescholen gerealiseerd is."

CD: "Ik gebruik het zelf zeker ook als naslagwerk. En prettig, dat je zelf een compleet zorgplan kunt maken. Daar zou ik nog wel meer gebruik van willen maken, bijvoorbeeld om studenten ook mee aan de slag te laten gaan, of om op die manier een opdracht in te leveren. En studenten zijn echt blij met de tool."

Dank je wel, Charlotte en Judith, dat jullie ons wilden vertellen over jullie ervaringen.

Meer informatie

Wil je meer informatie over de Nanda NIC NOC studietool van Bohn Stafleu van Loghum? Ga naar nandanicnoc.bsl.nl of neem contact op met onze leermiddelenadviseur.

Bas de Wit

☎ +31 (0)6 47 94 77 43

✉ bas.dewit@bsl.nl